

**UCHWAŁA NR IV/34/19
RADY GMINY SULIKÓW**

z dnia 30 stycznia 2019 r.

w sprawie ustalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 994 ze zm.), art.4¹ ust.2 i ust.5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 2137 ze zm.) i art.10 ust. 2 i ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.Dz. U. 2018 r. poz. 2137 ze zm.), Rada Gminy Sulików

uchwała co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na rok 2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sulików.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 01 stycznia 2019 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Sulików oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Sulików.

Przewodniczący Rady

Bogusław Świątek

Załącznik do Uchwały Nr IV/34/19
Rady Gminy Sulików
z dnia 30 stycznia 2019 r.

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ
NA 2019 ROK

(zwany dalej Gminnym Programem Profilaktyki Uzależnień - GPPU)

Sulików 2019 r.

WSTĘP

Niezbędnym warunkiem moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej jest życie obywateli w trzeźwości z zapewnieniem bezpieczeństwa w rodzinie. Dlatego organy gminy są obowiązane podejmować działania, które zmierzają do ograniczenia spożywania napojów alkoholowych oraz do zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, rozwiązywania problemów narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a osobą ich doświadczającym, zapewnienia kompleksowej pomocy, integracji społecznej dla osób uzależnionych.

Organy gminy współdziałają na rzecz wychowania w trzeźwości, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami i innymi wyspecjalizowanymi jednostkami zajmującymi się krzewieniem trzeźwości, abstynencji oraz bezpieczeństwem rodziny i wspieraniem jej w wypełnianiu funkcji wychowawczej.

Używanie alkoholu oraz narkotyków powoduje duże szkody zdrowotne i społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z tymi używkami powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo.

Program stanowi kontynuację oraz uzupełnienie wcześniej prowadzonych w gminie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom. Zaproponowane w Programie zadania są merytorycznie spójne z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

Program został opracowany przez Koordynatora Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie oraz innymi podmiotami działającymi w ww. obszarach.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 ze zm.) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m.in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 450 ze zm.) reguluje m. in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecania organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m. in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulików na lata 2015- 2020, która jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020 określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie na terenie gminy Sulików.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Sulików na lata 2017-2019 określający działania w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 24 zezwolenia przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

W gminie Sulików ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na dzień 31.12.2018r. dla poszczególnych grup procentowych wygląda następująco:

- dla napojów zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi 11sztuk, przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 4 sztuki;
- dla napojów powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa), w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi – 9 sztuk, natomiast przeznaczonych w miejscu sprzedaży – 1 sztuka;
- dla napojów zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosi - 9 sztuk, natomiast przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – 3 sztuki.

Łącznie wykorzystano 37 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, 33 sztuki przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 8 sztuk w miejscu sprzedaży. Powyższe dane obrazuje tabela nr 1.

Tabela 1. Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - stan na dzień 31.12.2018 r.

Ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, w tym przeznaczonych do spożycia:	15
- poza miejscem sprzedaży,	11
- w miejscu sprzedaży	4
Ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5 % do 18 % zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),w tym przeznaczonych do spożycia:	10
- poza miejscem sprzedaży,	9
- w miejscu sprzedaży	1
- ilość wykorzystanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu, w tym przeznaczonych do spożycia:	12
- poza miejscem sprzedaży,	9
- w miejscu sprzedaży	3

(Źródło: Urząd Gminy Sulików)

Według stanu na dzień 18 grudnia 2018 r., gminę Sulików zamieszkuje 6 026 mieszkańców, w tym 4 890 osób pełnoletnich. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 15 (tj. 11 - dla napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, 4 - w miejscu sprzedaży). Tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada ok. 401 mieszkańców ogółem i 326 osoby pełnoletnie.

2.5. Dostępność fizyczna alkoholu

Jednym z najskuteczniejszych instrumentów ograniczenia zakresu problemów alkoholowych jest administracyjne i prawne ograniczenie dostępności alkoholu. W Polsce zasadniczą rolę w przedmiotowych regulacjach odgrywają jednostki samorządu terytorialnego. Wskaźnikiem umożliwiającym monitorowanie problemu dostępności alkoholu na poziomie lokalnym jest liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczba decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych podejmowanych w gminie.

2.6. Młodzież – jako grupa ryzyka

Spożywanie alkoholu przez młodzież jest najczęściej występującym zachowaniem ryzykownym w tej grupie społecznej. Informacji na temat rozpowszechnienia picia alkoholu przez młodzież dostarczają m. in. badania ankietowe prowadzone zgodnie z metodologią międzynarodowego *Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach* (ESPAD).

Badania w ramach międzynarodowego projektu badawczego na temat zdrowia i zachowań zdrowotnych młodzieży szkolnej HBSC (*Health Behaviour in School-aged Children*) oraz badania CBOS, które od kilku lat realizowane we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, umożliwiają przeanalizowanie rozmiarów konsumpcji substancji psychoaktywnych, zarówno tych legalnych, jak i nielegalnych.

W 2016 roku Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, przeprowadziła badanie „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”. Badanie realizowano w okresie od 22 listopada do 16 grudnia 2016r. i przeprowadzone zostało na ogólnopolskiej losowej próbie 82 dziennych szkół ponadgimnazjalnych – liceów, techników (oraz liceów profilowanych, zawodowych lub technicznych) i zasadniczych szkół zawodowych (z wyłączeniem szkół specjalnych). Badanie przedstawia aktualne dane odnośnie konsumpcji substancji psychoaktywnych przez młodzież³.

- **Alkohol** - W badaniu przeprowadzonym w roku 2016, podobnie jak we wcześniejszych pomiarach, napoje alkoholowe okazały się najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, po którą sięgano częściej niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie w 2016 roku: 72% uczniów przynajmniej raz piło piwo, 63% – wódkę i inne mocne alkohole, a 41% – wino. W porównaniu z rokiem 2013 nastąpił spadek odsetka uczniów sięgających po wódkę (o 5 punktów procentowych), ale wzrost odsetka sięgającego po wino (o 6 punktów procentowych).

- **Piwo** - W roku 1992 picie piwa deklarowała niemal połowa uczniów (49%), w kolejnych latach odsetek ten wzrastał i w 2003 roku osiągnął poziom 76%. Z badań przeprowadzonych w latach 2008 i 2010 wynika, że piwo pije trzech na czterech uczniów (odpowiednio: 75% i 74%). Ostatni pomiar z 2016 roku wskazuje na stabilizację picia piwa

---

³ Raport z badania „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”, Warszawa 2016r.

(15%, w 2013 roku – 18%). W 2013 roku największy odsetek uczniów deklarujących zażywanie narkotyków mieszka w miastach liczących powyżej 500 tysięcy mieszkańców (28%), prawie o połowę mniejszy odsetek odnotowano wśród uczniów mieszkających na wsi (15%). Podobne wyniki odnotowano w pomiarze z 2016 roku: duże miasta 24% a wieś 15%. Najniższe odsetki odnotowano w miastach poniżej 20 tysięcy: 12%.

- **Używanie i dostępność „dopalaczy”** - W przypadku „dopalaczy” badania wskazują na spadek używania tych substancji. Odsetek badanych, którzy eksperymentowali z tymi substancjami jest na takim samym poziomie jak w 2008 roku: 3,5%. W 2016 roku używały „dopalacze” 1% badanych, w ciągu ostatniego miesiąca również 1%. Są to najniższe wskaźniki od początku prowadzonego badania - to jest od roku 2008. Według deklaracji z roku 2008, po „dopalacze” sięgnęło „kiedykolwiek w życiu” 3,5% uczniów, w 2010 roku odsetek deklaracji wzrósł do 11%. Do kontaktu z „dopalaczami” w roku 2016 przyznało się 7% uczniów, a w ciągu ostatniego miesiąca – 1% (2% w 2008 roku). Wyniki badań wskazują na spadek używania „dopalaczy”. Do kontaktu z „dopalaczami” „kiedykolwiek w życiu” przyznało się o ponad połowę mniej respondentów niż w 2010 roku i również o połowę mniejszy odsetek badanych używał ich „w ciągu ostatnich 30 dni ” (spadek z 2% do 1%). Badania przeprowadzone w 2016 roku wskazują, że częściej po te substancje sięgają chłopcy (5%) niż dziewczęta (3%). Najwyższy odsetek odnotowano w zasadniczej szkole zawodowej (6%) oraz w miastach powyżej 500 tysięcy mieszkańców (6%). Badani oceniający swoje warunki jako złe (9%) mają większe prawdopodobieństwo sięgnięcia po „dopalacze” niż osoby mające „dobre” warunki (3%). Podobnie wśród osób głęboko wierzących odsetek jest mniejszy (3%) niż nie wierzących (7%). Jako łatwe zdobycie „dopalaczy” określiło 15%. Mniejszy odsetek mieszkańców wsi (13%) zadeklarował zdobycie „dopalaczy” jako łatwe niż miast (w zależności od wielkości miasta od 15% do 19%). Nadto, badania wskazują, że w 2016 roku 1,7% badanych dokonało zakupu „dopalaczy” w sklepach stacjonarnych. Ze sklepu internetowego korzystało 1,1% badanych a z zagranicznego sklepu 1,1%. Taki sam odsetek badanych korzystał z ukrytych giełd internetowych tzw. kryptomarketów 1,1%. W inny sposób kupowało 2,3%. Były to osoby, które kupowały m.in. „dopalacze” od dilerów czy znajomych. 0,5% badanych kupowało nie rzadziej niż 2-3 razy w miesiącu ⁴.

W 2018 r. z inicjatywy Koordynatora Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Dyrektorami i Pedagogami szkół z terenu Gminy Sulików włączono się do „Ogólnopolskiej diagnozy społecznej uczniów 2018” dla miast i gmin biorących udział w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Badania przeprowadzono w grudniu 2018 r. Do badań ankietowych przystąpiły dzieci i młodzież w dwóch grupach wiekowych: młodsze klasy V i VI oraz starsze roczniki, czyli klasy VII i VIII SP. Raporty z badań (ogólnopolski i gminny) pozwolą na określenie mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń nad którymi należałoby rozpocząć prace naprawcze.

---

⁴ Raport z badania „Konsumpcja substancji psychoaktywnych przez młodzież – Młodzież 2016”, Warszawa 2016r..

prowadzi do obniżenia poziomu materialnego zarówno jednostki jak i rodziny a nawet utraty dachu nad głową. Sytuacja, która się wytwarza wzmaga frustrację, stres i napięcie. Uzależnienie jest jedną z istotniejszych przesłanek powodujących wykluczenie społeczne. Ponadto, osoby uzależnione od alkoholu doświadczają społecznej stygmatyzacji, zarówno podczas picia jak i podczas utrzymywanej abstynencji i leczenia. Biorąc pod uwagę wymiar społeczny uzależnienia od alkoholu, poniżej zaprezentowano najistotniejsze problemy w gminie Sulików.

3.3. Ubóstwo

Informacje na temat świadczeń pomocy społecznej udzielanych osobom i rodzinom z powodu występowania alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie na poziomie kraju przedstawiają statystyki Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Natomiast dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulikowie wskazują, że w 2018 roku pomocą społeczną z tytułu alkoholizmu objęto 19 rodzin z terenu gminy Sulików – na łączną kwotę 47 295,86 zł.

Tabela 3. Dane dotyczące pomocy finansowej dla rodzin z problemem alkoholowym udzielonej w latach 2013- 2018 przez GOPS.

Obszar	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS	302	270	239	206	156
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny	27	24	26	26	19
Wielkość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym	77 500,00	87 732,00	94 216,00	83 190,51	47295,86

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie)

W latach 2013 – 2017 liczba rodzin, które otrzymywały pomoc z powodu wystąpienia problemu alkoholowego utrzymywała się na stałym poziomie. Natomiast w 2018 r. nastąpił spadek tej liczby.

z najważniejszych. Na przestrzeni od 2012 do 2015 roku w Polsce obserwowany był stały wzrost przypadków występowania przemocy w rodzinie, a zarazem wzrost liczby osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, będących pod wpływem alkoholu. Natomiast w sprawozdaniu z działań realizowanych w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 za 2015 i 2016 rok można było zaobserwować zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie. Natomiast, jak wynika z danych statystycznych Komendy Głównej Policji zarówno w ogólnej liczbie, jak i we wszystkich kategoriach pokrzywdzonych, w porównaniu do 2016 r., odnotowano wzrost wartości liczbowych. Ogólna liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie wzrosła o 0,81 % i wyniosła ona 92 529 osób⁷.

Istnieje wysoka zależność pomiędzy stanem nietrzeźwości osoby stosującej przemoc w rodzinie a występującymi epizodami przemocy. Zależność tę odnotowano zarówno w relacjach ofiar jak i sprawców przemocy. Ponadto, występowała ona w każdym rodzaju przemocy. Badane osoby dorosłe będące ofiarami przemocy w rodzinie stwierdziły, że najczęstszą okolicznością towarzyszącą przemocy jest alkohol. Ponadto, badania wykazały związek między tendencją do nadużywania alkoholu a stosowaniem poszczególnych rodzajów przemocy wobec dzieci. Średnio 30% uczniów doświadczających przemocy w rodzinie oceniła, że przynajmniej jedno z rodziców/opiekunów prawnych nadużywa alkoholu⁸.

Wskaźnikiem pozwalającym na ocenę skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sulików jest liczba uruchomionych procedur *Niebieska Karta*. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 5. Zestawienie *Niebieskich Kart* sporządzonych w latach 2014 – 2018.

Instytucja zakładająca Niebieską Kartę	Liczba Niebieskich Kart przekazana Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego				
	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Policja	12	18	6	14	7*
GKRPA	0	0	0	0	0
GOPS	0	0	0	2	5
Oświata	0	0	0	0	0
Razem	12	18	6	16	12

(Źródło: dane z GOPS w Sulikowie)

* w tym 3 Niebieskie Karty założone w związku ze spożyciem napojów alkoholowych oraz 2 u osób będących pod wpływem środków odurzających

⁷ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, wrzesień 2017 r.

⁸ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Raport częściowy Badania porównawcze oraz diagnoza skali występowania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych i dzieci, z podziałem na poszczególne formy przemocy wraz z opisem charakterystyki ofiar przemocy i sprawców, 2014 r.

	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie				
	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Łączna liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i terapeutycznej w związku z przemocą, w tym:	60	65	67	72	61
liczba kobiet	54	50	53	58	57
liczba mężczyzn	6	15	12	14	4

(Źródło: dane z Punktu Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Zgorzelcu)

Z uzyskanych informacji z Punktu Interwencji Kryzysowej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wynika, że w 2018 r. zmieniła się specyfika osób korzystających z pomocy specjalistycznej. Do Punktu coraz częściej trafiają nie tylko osoby, które aktualnie doświadczają pomocy lub są uwikłane w problemy alkoholowe, ale osoby które doświadczały przemocy w rodzinie pochodzenia i aktualnie doświadczają wiele problemów w relacjach z partnerami lub mają problemy wychowawcze z dziećmi (DDA). Osoby te wymagają dłuższej pracy terapeutycznej. Po spotkaniach identyfikujących zakres problemów kierowani są na grupę „Przemocy STOP” lub na warsztaty umiejętności rodzicielskich.

W ramach specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy w roku 2018 odbyło się 69 sesji indywidualnych i 4 sesje małżeńskie. Udzielono pomocy 61 osobom: 32 osoby to ofiary przemocy, 4 sprawców przemocy, 25 członków rodzin uwikłanych w przemoc lub problemy alkoholowe (dorosłe dzieci, rodzice, krewni).

Pomoc obejmowała działania terapeutyczne, edukacyjne i wspierające w sytuacjach kryzysowych. Działania edukacyjne dotyczyły:

- rozpoznawania aktów przemocy, umiejętności reagowania na nie, rozumienia procesów i źródeł powstawania zachowań agresywnych oraz zadań pomocowych różnych służb społecznych,
- roli Niebieskich Kart w powstrzymaniu przemocy,
- sposobów uwalniania się ze związków z osobami stosującymi przemoc trzeźwą i pod wpływem alkoholu,
- praca edukacyjna z osobami współuzależnionymi.

W obszarze pomocy psychologicznej pracowano nad udzielaniem wsparcia w sytuacjach wyuczonej bezradności, poczucia opuszczenia i niewiary we własne możliwości oraz budowania zaplecza emocjonalnego.

Dużo uwagi w pracy z klientami poświęcono roli rodzicielskiej i ochrony dzieci przed przemocą oraz byciem świadkiem przemocy. Służyły temu praca z tragicznym trójkątem Karpmana oraz elementy programu dla rodziców. W pracy z parami główny nacisk położono

Interwencje domowe, gdzie sprawcy działali pod wpływem alkoholu	43	13	19	9	12	8
Liczba nietrzeźwych osób poniżej 18 roku życia zatrzymanych lub odwiezionych do domów rodzinnych	0	0	0	0	0	0
Liczba zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych	12	3	5	4	3	0

(Źródło: dane Posterunku Policji w Zawidowie)

Analizując dane zawarte w tabeli nr 9 można zauważyć tendencję spadkową liczb interwencji domowych, gdzie sprawcy działali pod wpływem alkoholu.

Tabela 10. Dane dotyczące przestępstw narkotykowych w gminie Sulików w latach 2013-2018.

Rodzaj przestępstwa	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Posiadanie	5	6	6	9	5	8
Produkcja	0	0	0	1	0	0
Uprawa	0	2	1	2	0	1
Handel	0	0	0	1	0	0
Przemyt	0	0	1	0	0	0
Łącznie	5	8	8	13	5	9

(Źródło: dane Posterunku Policji w Zawidowie)

Wyżej wskazane dane pokazują, że w Gminie Sulików mamy do czynienia głównie z przestępstwami dotyczącymi posiadania oraz uprawy narkotyków, ze znaczną przewagą pierwszych. Liczba tych przestępstw na przełomie lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

3.7. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie

W roku 2018 Komisja prowadziła działania polegające na wykonywaniu czynności zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu. W zgłoszonych sprawach przeprowadzano rozmowy, motywowano do poddania się leczeniu odwykowemu na zasadach dobrowolności, pouczano o szkodliwym wpływie alkoholu na organizm, na sytuację rodzinną, kierowano na badania do biegłych oraz współpracowano z Sądem Rejonowym w Zgorzelcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich w celu wydania postanowienia o stacjonarnym lub niestacjonarnym leczeniu odwykowym.

- a) poprawę sposobu żywienia, stanu odżywienia oraz aktywności fizycznej społeczeństwa,
- b) profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi,
- c) profilaktykę problemów zdrowia psychicznego i poprawę dobrostanu psychicznego społeczeństwa,
- d) ograniczenie ryzyka zdrowotnego wynikającego z zagrożeń fizycznych, chemicznych i biologicznych w środowisku zewnętrznym, miejscu pracy, zamieszkania, rekreacji oraz nauki,
- e) promocję zdrowego i aktywnego starzenia się,
- f) poprawę zdrowia prokreacyjnego.

3.8. Podsumowanie

Mając na uwadze wcześniej opisane zagrożenia społeczne ważne jest systematyczne weryfikowanie ryzykownych przekonań i zachowań. Propagowanie działań profilaktycznych w placówkach oświatowych przyczyni się do zmniejszenia ryzyka sięgania po alkohol i środki odurzające przez osoby niepełnoletnie. Istotne jest także wyrobienie wśród członków społeczności przekonania, że picie alkoholu przez osoby niepełnoletnie jest zjawiskiem bardzo niepożądanym i nie należy ich w tym wspierać. Wskazane jest tworzenie i stałe wzbogacanie lokalnej oferty pomocy dla rodzin, w których występuje problem uzależnień i przemocy.

Istotne jest podjęcie zorganizowanych instytucjonalnych działań, mających na celu pełniejsze zidentyfikowanie rodzin wymagających pomocy (zarówno ze względu na uzależnienia, jak i przemoc) oraz dostarczenie im jak najpełniejszego wsparcia. Z badań naukowych wynika, iż dzieci alkoholików są bardziej narażone na tego typu uzależnienie, zaś dzieci bite same jako dorośli częściej biją.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji, a także społeczności lokalnej możliwa jest skuteczna profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy w rodzinie czy szkole.

4. Cele i zadania programu

4.1. Cele Programu

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Sulików.

Cele szczegółowe:

- a) dążenie do zwiększania świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania problemów uzależnień,

- b) liczba osób, u których po ukończeniu terapii utrzymują się pozytywne zmiany w funkcjonowaniu rodzinnym, zawodowym i społecznym,
- c) liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, korzystających z programów terapeutycznych,
- d) liczba ofiar i sprawców przemocy domowej, którym udzielono wsparcia.

2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposób realizacji:

- a) finansowanie działań zgodnie z zapisami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2015-2020,
- b) finansowanie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób doznających przemocy,
- c) dofinansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym w formie stacjonarnej i obozowej,
- d) podejmowanie działań interwencyjnych mobilizujących osoby współuzależnione, z syndromem DDA (dorosłych Dzieci Alkoholików), doświadczające przemocy, rodziców i opiekunów dzieci przyjmujących środki chemiczne, do podejmowania profesjonalnej terapii,
- e) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat możliwości uzyskania pomocy w gminie,
- f) współpraca Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- g) doskonalenie i upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- h) doskonalenie metod interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowanych przez członków GKRPA,
- i) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- j) edukacja w zakresie interdyscyplinarnej współpracy służb,
- k) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba porad i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) liczba realizowanych programów terapeutycznych dla osób uwikłanych w przemoc,
- c) liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- d) liczba osób przeszkolonych w prowadzeniu interwencji domowych w sytuacjach przemocy w rodzinie,
- e) liczba rodzin z problemem alkoholowym, w których policja wielokrotnie podejmowała interwencję w związku z przemocą domową,
- f) liczba osób zgłaszających się do punktów informacyjno-konsultacyjnych,

- c) propagowanie oferty pomocy w zakresie problemów uzależnień:
  - działania edukacyjne z wykorzystaniem broszur, plakatów, ulotek z treściami dotyczącymi problematyki uzależnień,
  - kampanie społeczne,
- d) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia,
- e) uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania środków zmieniających świadomość, korzystania z nowoczesnych technologii,
- f) zwiększenie skutecznej informacji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z używania środków zmieniających świadomość,
- g) upowszechnianie wiedzy na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- a) liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych,
- b) liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych,
- c) liczba osób biorących udział w szkoleniach na temat szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży,
- d) liczba osób - pracowników jednostek organizacyjnych gminy biorących udział w szkoleniach w obszarze profilaktyki uzależnień,
- e) liczba młodzieży, która używała środki zmieniające świadomość,
- f) liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku z zabronioną sprzedażą alkoholu nieletnim.

4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych.

Sposoby realizacji:

- a) współpraca z organizacjami pożytku publicznego i innymi organizacjami i osobami realizującymi programy związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów związanych z narkomanią, przemocą w rodzinie,
- b) wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i ruchów trzeźwościowych realizujących swoje działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- c) finansowanie pracy terapeutów związanej z konkretnym programem pomocy psychologicznej,
- d) dofinansowanie programów stanowiących realizację założeń gminy w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przemocy w rodzinie.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych czy narkotykowych, bez przekazywania środków finansowych.

- a) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie,
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulikowie,
- c) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- d) Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- e) Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Dla Osób Uzależnionych i Członków Ich Rodzin,
- f) Szkoła Podstawowa w Sulikowie,
- g) Szkoła Podstawowa i Oddział Przedszkolny w Biernej,
- h) Przedszkole Publiczne w Sulikowie,
- i) Środowiskowa Hala Sportowa przy SP w Sulikowie,
- j) Gminny Ośrodek Kultury w Sulikowie,
- k) Kościół katolicki i inne kościoły,
- l) organizacje pozarządowe,
- m) inne placówki, instytucje, organizacje, zakłady pracy i osoby fizyczne.

6. Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie

6.1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulikowie:

- a) inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu,
- b) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- c) prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- d) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
  - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych,
  - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
  - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
  - kierowanie osób zgłoszonych do Komisji na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
  - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
  - udział w postępowaniu sądowym.
- e) wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy Sulików lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

7. Źródła finansowania programu

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na rok 2019 prowadzona będzie w oparciu o środki własne gminy uzyskane z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z zapisami ustawy z dnia o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Programu.

Wydatki na realizację Programu ujęte są w Uchwale Budżetowej Gminy Sulików na rok 2019 w Załączniku nr 2 w Dziale 851 Ochrona Zdrowia.

9. Monitoring programu

Bieżące monitorowanie sytuacji w zakresie problemów uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, dla władz lokalnych oraz społeczności gminy. Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie gminy polega w szczególności na:

- a) przeprowadzeniu społecznych badań na temat skali uzależnień w gminie,
- b) ewaluacji realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych,
- c) analizie sprawozdań z realizacji zadań.

Monitorowanie programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te są pomocne przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozszerzenia bądź ograniczania podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych.

Program ma charakter otwarty. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, jak również przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie. Realizacja w/w zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez Radę Gminy. W związku z tym, podjęcie niniejszej uchwały jest celowe i zasadne.

Przewodniczący Rady

Bogusław Świątek